

Pohjois-Suomen alueellisen
romanasiaian neuvottelukunnan
TOIMINTASUUNNITELMA
TOIMIKAUDELLE 2021

5.2.2021

Henry Lindgren
suunnittelija

Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan tarkoitus

Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan asema ja toiminta perustuu valtioneuvoston asetukseen (1019/2003). Asetuksen 7 §:n mukaan alueellinen neuvottelukunta toimii romaniväestön osallistumismahdollisuuksien sekä elinolojen edistämiseksi kunkin aluehallintoviraston toimialueella.

Neuvottelukunta edistää romaniväestön yhteiskunnallisia osallistumismahdollisuuksia sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä elinolosuhteita toimialueellaan. Aronkin työn toteutuminen tapahtuu yhteistyössä eri tahojen kanssa. Useissa ohjausryhmissä mukana oleminen varmistaa alueellisen ja myös valtakunnallisen näkyvyyden sekä toiminnan suunnittelemisen ja toteutumisen.

Asetuksen mukaiset tehtävät

- Seurata romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolojen kehitystä tasa-arvon edistämiseksi,
- tehdä aloitteita ja esityksiä romanien taloudellisten, sosiaalisten, koulutuksellisten ja sivistyksellisten elinolosuhteiden parantamiseksi,
- edistää romanikulttuuria ja kieltä,
- edistää syrjinnän poistamista,
- lisätä romanikulttuurin tuntemusta valtaväestön keskuudessa.

Neuvottelukunnan toiminta perustuu eri tahojen yhteistyölle, romaniväestön osallisuuden ja yhteiskunnallisen osallistumisen edistämiseksi.

POHJOIS-SUOMEN ALUEELLINEN ROMANIASIAIN NEUVOTTELUKUNTA

Neuvottelukunnan kokoonpano toimikaudella 1.1.2020 – 31.12.2022:

Puheenjohtaja

Jyri Ulvinen, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, opetustoimen ylitarkastaja, Oulu

Sihteeri

Henry Lindgren, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Oulu

Jäsenet:

1. Hanna Määttä, asiantuntija, Pohjois-Suomen ELY-keskus, Oulu
2. Sari Lahdenperä, koordinaattori, monikulttuurinen nuorisotyö, Oulun kaupunki
3. Senja Valentin, palveluohjaaja, Naisten Kulma- hanke, Oulu
4. Katja Huusko-Ahlgren, sosionomi, Oulu
5. Kalevi Långström, romaniaktiivi, Ylivieska
6. Pia Sipilä, sosiaalityöntekijä, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio, Ylivieska
7. Mika Åkerlund, vahtimestari, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio, Ylivieska
8. Jenni Kettunen, perusopetuksen maahanmuuttajatyön koordinaattori, Kajaanin kaupunki, Kajaani
9. Ramona Grönstrand, Kajaanin paikallisromanityöryhmä, Kajaani
10. Rickhard Långström, Kajaanin paikallisromanityöryhmä, Kajaani
11. Leif Flink, Sodankylä
12. Antti Aholainen, rehtori, Syväsenvaaran koulu, Rovaniemi

Kunniajäsen Pertti Toukoma, emeritusprofessori, Oulun yliopisto

Toimintasuunnitelma vuodelle 2021

Pohjois-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan (ARONK) toimintasuunnitelmalla selkiytetään neuvottelukunnan toimintalinjauksia sekä käytännössä toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet eivät ole ehdottomia tai määräysluonteisia, vaan suuntaa-antavia ja ohjaavia. Neuvottelukunta pyrkii myös seuraamaan romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolojen kehitystä.

Vuoden 2021 keskeisimpiä tavoitteita on jatkaa ja pitää yllä edellisten vuosien arvokasta työtä olosuhteet huomioon ottaen. Alueen työssä pyritään ottamaan huomioon, että osallisuus on, ja jää aina paikkakunnan viranomaisille ja romaneille. Alueellisessa romanityössä on tärkeää huomioida aluelähtöisyys ja yhteistyö paikallisten romaniaktiivien kanssa.

Kansallista toimenpideohjelmaa täydentävät paikalliset ja maakunnalliset romaniasiain toimenpideohjelmat (nk. MAARO-ohjelmat). MAARO-ohjelman jalkauttaminen kuntiin/kaupunkeihin sekä maakuntiin on vuoden 2021 keskeisiä toimia alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan tehtävissä. Romaniväestön osallistaminen ja osallisuuden edistäminen on edelleen tärkeää ja huomioitavaa.

Edellisvuosina ARONK on ollut laajasti mukana erilaisissa valtakunnallisissa tapahtumissa, mm. rasisminvastaisella viikolla ja 8. huhtikuuta vietettävänä romanien kansallispäivänä. Tulevan vuoden aikana ARONK on edelleen mukana suunnittelemassa kyseisiä tapahtumia eri toimijoiden yhteistyökumppanina. Tulevan vuoden aikana myös ARONK:n romanikulttuurinäyttely kiertää pitkin Suomea ja suunnittelija pyrkii mahdollisuuksien mukaan luennoimaan romanikulttuurista.

Koronaepidemiasta johtuen työtä tehdään pääsääntöisesti etänä, ja 2021 vuoden toimintasuunnitelmissa on huomioitu etätöihin liittyvät rajoitukset ja mahdollisuudet. Pohjois-Suomen ARONK:n alueella olevien romanien kuuleminen on tärkeä osa toimintaa. Alueelta saatavaa ajankohtaista tietoa hyödynnetään uuden romanipoliittisen ohjelman suunnittelussa sekä MAARO-ohjelmien toteutuksessa.

Vuoden 2021 aikana Pohjois-Suomen alueellinen romaniasiain neuvottelukunta pyrkii tekemään työtään näkyvämmäksi mm. tuottamalla sisältöä romanikentän julkaisuihin. Kuluvan vuoden aikana ARONK sekä valtakunnallinen romaniasiain neuvottelukunta toteuttavat lyhyen esittelyvideon, jota voidaan jakaa sosiaalisen median eri alustoilla.

Pohjois-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan teema vuodelle 2021 on ”Työtä näkyväksi”.

Pohjois-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan toimintalinjaukset ja painopisteet 2021

- MAARO- ohjelman jalkauttaminen

- Alueellisen ja paikallisen romanityön kehittäminen ja yhteistyöpäivät

- Romaniväestön kuuleminen

- Näkyvä Pohjois-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan työ

- Romaniväestölle kohdennettujen koulutusten suunnittelu yhteistyössä ELY-keskusten kanssa

- Romanikielen ja -kulttuurin tukeminen

Painopistealueet avattuna:

1. MAARO- ohjelman jalkauttaminen

Romanipoliittisen ohjelman 75. toimenpide

Vuoden 2019 aikana romanipoliittisesta ohjelmasta koottiin MAARO- opas, johon kerättiin kuntia, kaupunkeja ja maakuntia koskevat toimenpiteet. MAARO- opas on romanipoliittisen ohjelman alueellinen toimeenpano- ohjelma. Opas on tarkoitettu alueellisille ja maakunnallisille toimijoille vuosien 2018–2022 romanipoliittisen ohjelman (ROMPO 2) paikallisen toteuttamisen tueksi. Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksen myötä alueelliset romaniasiaain neuvottelukunnat ovat koollekutsujana ja yhteistyössä tukemassa kuntia, kaupunkeja ja maakuntia laatimaan omat MAARO- toimenpiteensä. Oulussa ja Kajaanissa on vuoden 2020 aikana laadittu MAARO- toimenpiteet.

Tavoitteet:

Päivitetään Oulun ja Kajaanin kaupunkien MAARO- toimenpiteet.
Aloitetaan Rovaniemen kaupungin kanssa MAARO-ohjelman jalkauttaminen;
Rakennetaan Rovaniemelle yhteistyöverkosto MAARO-ohjelman laatimista varten.
ARONK paikantaa alueen yhteistyötahot.

Kuullaan alueiden romaniväestöä ja viranomaistahoja sekä luodaan hyvä perusta näiden välille yhteistyön rakentamiseksi. Laaditaan kuulemisten pohjalta kokonaiskuva ja päätetään konkreettisista toimenpiteistä alueille yhdessä paikallisten viranomaisten sekä romaniväestön kanssa.

Sovittujen toimenpiteiden esittely ja tiedotus.

Toimenpiteet:

Oulussa ja Kajaanissa päivitetään aiemmin laaditut MAARO- toimenpiteet.

Suunnittelija on yhteydessä Rovaniemen kaupunkiin ja kokoaa yhteistyöverkoston. Yhteistyöverkoston kanssa laaditaan Rovaniemen omat MAARO- toimenpiteet. Suunnittelija kerää alueellista taustatietoa romaniväestön asemasta yhdessä paikallisten viranomaisten kanssa Rovaniemelle -> romaniväestön kuuleminen.

Koottujen toimenpiteiden esittely ja tiedotus.

Aikataulu:

Oulun ja Kajaanin MAARO- toimenpiteiden päivitys ja tiedotus 6/2021.
Yhteydenotot Rovaniemen kaupunkiin 4/2021 mennessä,
Rovaniemen MAARO- toimenpiteiden esittely 11/2021,

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK, (PSAVI suunnittelija), Oulun kaupunki (paikallisromanityöryhmä), Kajaanin kaupunki (paikallisromanityöryhmä), Rovaniemen kaupunki.

Seuranta/huomioitavaa:

Alueellinen romaniasiain neuvottelukunta seuraa suunnitelmien ja toimenpiteiden toimeenpanoa ja toteutumista. Suunnittelija esittelee syksyn 2021 aikana AROKin kokouksissa yhdessä kaupunkien edustajien kanssa MAARO -toimenpiteet.

2. Alueellisen ja paikallisen romanityön kehittäminen ja yhteistyöpäivät

Romaniväestön voimaannuttaminen ja osallisuuden vahvistaminen sekä 73. toimenpide romanipoliittisessa ohjelmassa

Aikaisempina vuosina ARONK on toiminut koollekutsujana yhteistyöpäiville, jossa paikallistyöryhmien puheenjohtajat sekä alueen romaniaktiivit ovat kutsuttuna saman pöydän äärelle. Päivän aikana kuullaan alueen uusien ja meneillään olevien hankkeiden esittelyt, verkostoidutaan ja vaihdetaan hyviä käytänteitä.

Yksi tärkeimpiä tapoja kehittää romanityötä on kohdata ja kuulla Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella asuvia romaneja, romaniaktiiveja ja kuntien edustajia.

Tavoite:

Yhteistyöpäivän tarkoituksena on verkostoitua ja vaihtaa hyviä käytänteitä. Oulussa ja Kajaanissa on toimivat paikallistyöryhmät. Näiden myötä tavoitteena on saada muitakin kaupunkeja ja kuntia innostumaan paikallisromanityöryhmätyöskentelystä olemassa olevien malliesimerkkien avulla. Yhteistyöpäivillä välitetään tietoa romanityön ajankohtaisista asioista sekä koulutustarjonnasta, jotka myös tukevat mm. paikallisromanityöryhmien toimintaa.

Tavoitteena on lisäksi käynnistää hankesuunnittelu kolmen maakunnan välillä yhteistyössä paikallistyöryhmien ja paikallisten romanitoimijoiden kanssa.

MAARO- toimenpiteiden esittely ja niiden myötä esiin nousevien toimivien työkalujen esittely yhteistyöpäivillä.

Toimenpiteet:

Suunnittelija on yhteydessä Oulun ja Kajaanin paikallisromanityöryhmiin ja Rovaniemen kaupunkiin sekä alueellisiin romaniaktiiveihin, ja kutsuu heidät yhteistyöpäiville. Yhteistyöpäivät järjestetään etäyhteyksin.

Aikataulu:

Yhteistyöpäivät toteutetaan 2021 touko-kesäkuun aikana.

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK (PSAVI suunnittelija)

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee tilaisuuden toteutumisen Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan vuoden 2021 kolmannessa kokouksessa.

3. Romaniväestön kuuleminen

Romaniväestön voimaannuttaminen ja osallisuuden vahvistaminen

Romaniväestön kuuleminen on ensisijaisen tärkeää alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan työssä. Kuulemisten tarkoitus on saada kokonaiskuvaa romaniväestön elinoloista. Tietoa hyödynnetään MAARO -ohjelmien sekä Romanipoliittisen ohjelman tekemisessä. Alueelliset romaniasiain neuvottelukunnat sekä valtakunnallinen romaniasiain neuvottelukunta ovat mukana tekemässä kolmatta romanipoliittista ohjelmaa. Kuulemisten kautta saatava spesifi tieto on tärkeää myös paikallisromanityöryhmille. Koronaepidemiasta johtuen kuulemiset toteutetaan etäyhteyksiä käyttäen.

Tavoite:

Kuullaan mahdollisimman laajasti ARONKin vastuualueella romaniväestöä (Oulu, Kajaani, Rovaniemi, Kemi, Tornio, Kuusamo) kuluvan vuoden aikana.

Toimenpiteet:

Suunnittelija on yhteydessä Oulun, Kajaanin, Rovaniemen, Kemin, Tornion ja Kuusamon alueen romaneihin ja järjestää kullekin paikkakunnalle oman kuulemistilaisuuden etäyhteyksillä. Suunnittelija itse ohjaa kuulemistilaisuudet sekä kerää tarvittavan tiedon. Suunnittelija laatii kuulemisiin liittyen valmiin kyselypohjan.

Aikataulu:

Kuulemisten toteutus 3/21 – 11/21

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK, (PSAVI suunnittelija) yhteistyössä paikallisromanityöryhmien kanssa.

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija tiedottaa tulevista tilaisuuksista ja esittelee romaniasiain neuvottelukunnalle arvion tilaisuuksien toteutumisesta.

4. Näkyvä Pohjois-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan työ

Tiedotus, viestintä ja media romanien integraation edistäjinä

Vuosi 2020 ja nähtävästi myös kuluva vuosi ovat poikkeuksellisia koronaepidemiasta johtuen. Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan työssä on jouduttu miettimään uusia tapoja työn tekemiseen ja tehtävien toteuttamiseen. Tiedon levittämisen ja tunnettavuuden lisäämisen näkökulmasta romaniasiain neuvottelukunnan työtä tulee tehdä aikaisempaa näkyvämmäksi.

Tavoite:

Alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien sekä valtakunnallisen romaniasiain neuvottelukunnan kanssa työstetään esittelyvideo ARONKin ja Valtakunnallinen Ronk toiminnasta. Videolla esitellään myös romanipoliittista ohjelmaa ja se voi toimia yhtenä työkaluna alueellisessa romanityössä.

Suunnittelija edistää ARONKin näkyvyyttä tuottamalla sisältöä romanikentän eri julkaisuihin, mm. Romano boodos, Elämä ja valo, Latzo Diives.

Tiedotetaan yhteistyössä PSAVIN tiedottajan kanssa mahdollisista koulutuksista ja tilaisuuksista vastuualueella.

Toimenpiteet:

ARONK (PSAVIn suunnittelija) suunnittelee yhdessä muiden ARONKien sekä Valtakunnallisen romaniasiain neuvottelukunnan kanssa ”Työmme näkyväksi”- videon sisältöä ja toteutusta.

Suunnittelija haastattelee eri romanijulkaisuihin ihmisiä ja samalla tiedottaa tulevista romaneja koskevista tapahtumista.

Suunnittelija valmistelee, tarvittaessa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston viestintäpäällikön kanssa, tiedotteita esim. uutiskirjeeseen tai muihin viestintäkanaviin.

Aikataulu:

Työmme näkyväksi- videon valmistuminen 6/2021 mennessä,

Haastatteluita ja julkaisuja vuoden 2021 aikana,

Suunnittelijan tiedotteet ja yhteistyö viestintäpäällikön kanssa kuluvan vuoden 2021 keväällä ja syksyllä.

Vastuutahot/-henkilö:

ARONK (PSAVI suunnittelija)

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee romaniasiain neuvottelukunnan kokouksissa näkyvyyden lisäämiseen tehdyt toimenpiteet. Video esitetään Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan loppuvuoden kokouksessa.

5. Romaniväestölle kohdennettujen koulutusten suunnittelu yhteistyössä ELY-keskusten kanssa

Romaniväestön ammatillisen osaamisen, työllisyyden, yrittäjyyden ja työmarkkinoille integroitumisen edistäminen

Romaniväestö Oulun alueella on ollut yhteydessä suunnittelijaan useana vuonna ja toivonut koulutusta/koulutuksia, joissa huomioitaisiin kohderyhmän tarpeita ja toiveita. Vuosina 2017-2018 Oulussa järjestettiin romaniniaisille suunnattu ja räätälöity vaatetusalan osatutkinto. Koulutus oli todella toivottu ja toteutui onnistuneesti.

Tavoite:

Tavoitteena on motivoida romaniväestöä parantamaan työllistymis- ja työnhakumahdollisuuksia sekä kohdentaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimintaa niin, että romanit voitaisiin huomioida paremmin tulevassa koulutustarjonnassa. Tiedustellaan romaniväestöä kiinnostavista koulutuksista ja selvitetään niiden järjestämismahdollisuuksia alueella.

Tavoitteena on myös lisätä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen tietoutta romanikulttuurista esim. luennon/koulutuksen avulla. Koulutukseen osallistumista tarjotaan tarvittaessa myös Kainuun ja Lapin ELY-keskuksillekin.

Toimenpiteet:

ARONK on yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja suunnittelee (etä)tapaamisen.

ARONK järjestää romanikulttuuriluennon/-koulutuksen etäyhteydellä, kohderyhmänä Pohjois-Pohjanmaan, Lapin, ja Kainuun ELY-keskukset.

Aikataulu:

Suunnittelupalaveri 6/2021 mennessä ja koulutus 10/2021.

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK (PSAVI suunnittelija)

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee neuvottelukunnalle ARONKin kokouksessa suunnittelupalaverin kulun ja sovitun suunnitelman. Suunnittelija tiedottaa koulutuksesta alueellista romaniasiain neuvottelukuntaa.

6. Romanikielen ja -kulttuurin tukeminen

Toimenpide 50 romanipoliittisessa ohjelmassa

Pohjois-Suomen alueellisen romanasian neuvottelukunnan alueella romanikielen opetusta on tällä hetkellä Kajaanissa. Vastuualueelta on noussut jonkin verran toiveita romanikielen opetukseen liittyen muuallakin.

Koronaepidemiasta johtuen romanikielen opetus on käytännössä mahdotonta toteuttaa lähiopetuksena, ja tämän vuoksi ajankohta voisi olla hyvä kokeilla romanikielen opetusta etäyhteydellä ja hyödyntää etäopetusmahdollisuutta.

Tavoite:

Tavoitteena on innostaa lapsia ja nuoria romanikielen oppimisessa sekä antaa välineitä oppimiseen.

Tavoitteena on suunnitella etäopetussarja romanikielen opetukseen liittyen. Tavoitteena on, että opetusta voisi tulevaisuudessa hyödyntää myös valtakunnallisesti.

Tavoitteena on opettaa/innostaa romanikielen oppijoita Kajaanissa, Oulussa, Rovaniemellä.

Toimenpiteet:

Suunnittelija suunnittelee kuuden oppitunnin opetussarjan, joka sisältää valmiit materiaalit ja ohjeet opetukseen liittyen. Yhden oppitunnin kesto on 60 min.

Aikataulu:

Materiaalit valmiina 5/2021 mennessä, etäopetus alkaa 8/2021.

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK (PSAVI suunnittelija)

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee neuvottelukunnalle ARONKin kokouksissa opetuksien toteutuksen ja tarvittaessa tiedottaa myös Opetushallitusta.

Edustustehtävät ja työryhmäjäsennydet vuonna 2021

Pohjois-Suomen alueellinen romaniasiain neuvottelukunta nimeää edustajia saamiensa nimeämispyyntöjen perusteella kansallisiin ja kansainvälisiin romanitoimieliimiin.

Tällä hetkellä neuvottelukunnalla on jäsenyydet seuraavissa toimielimissä;

- Valtakunnallinen romaniasiain neuvottelukunta, sosiaali- ja terveysministeriö (STM)
- Valtakunnallisen romaniasiain neuvottelukunnan työvaliokunta (STM)
- Opetushallitus (OPH) / Romaniväestön koulutustiimi
- STM / Romanipoliittisen ohjelman ohjaus- ja seurantaryhmä
- Kajaanin paikallisromanityöryhmä
- Oulun paikallisromanityöryhmä
- Kirkon romaniasiain neuvottelukunta (Kirkkohallitus)
- Oulun kaupungin erityisasumisverkosto
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelukunta (HYTE)
- Elämää varten -hankkeen ohjausryhmä
- Hallituksen rasismien ja syrjinnän torjunnan sekä hyvien väestösuhteiden toimintaohjelman valmistelu- ja koordinoitutyöryhmä (OM)